

Aan de leden van Provinciale Staten van Noord-Holland

Datum ingekomen vragen : 26 mei 2021

Datum GS-besluit : 22 juni 2021

Vragen nr. 60

Vragen van de heer **W. Hoogervorst** (SP) over In- en uitschrijving Provinciaal Erfgoedregister

De voorzitter van Provinciale Staten van Noord-Holland deelt u overeenkomstig het bepaalde in artikel 45 van het Reglement van Orde voor de vergaderingen en andere werkzaamheden van Provinciale Staten mede, dat op 26 mei 2021 door het lid van Provinciale Staten, de heer **W. Hoogervorst** (SP), de volgende vragen bij Gedeputeerde Staten zijn ingekomen.

INLEIDING VRAGEN

De provincie Noord-Holland kent het Provinciaal Erfgoedregister. In dit register zijn ruim vijfhonderd provinciale monumenten opgenomen. De lijst bestaat uit gebouwen, archeologische monumenten, dijkstructuren, een beschermd dorpsgezicht en andersoortige objecten, zoals sluizen en grenspalen.

Noord-Holland was de eerste provincie in Nederland die besloot om belangrijk erfgoed zelf te beschermen. In januari 2011 heeft de provincie besloten tot herijking van het erfgoedregister, met als gevolg dat enkele provinciale monumenten werden opgenomen in een gemeentelijk monumentenregister of de status 'beeldbepalend' kregen. Deze herijking vond plaats op basis van de kernkwaliteiten van het landschap.

VRAGEN INCLUSIEF BEANTWOORDING GEDEPUTEERDE STATEN

Vraag 1:

Van hoeveel gemeenten in onze provincie is bekend dat zij beschikken over een gemeentelijk erfgoedregister?

Welke gemeenten beschikken NIET over een gemeentelijk Erfgoedregister?

Antwoord 1:

Van 43 van de 47 gemeenten in onze provincie is bekend dat zij beschikken over een gemeentelijk erfgoedregister. De gemeenten Opmeer, Koggenland, Beemster en Oostzaan beschikken niet over een gemeentelijk erfgoedregister. De gemeente Koggenland heeft wel een lijst met beeldbepalende panden.

Vraag 2:

Is het, in verband met provinciale of landelijke regelgeving, 'verplicht' dat een gemeente beschikt over een gemeentelijk erfgoedregister? Zo ja: welke acties kan de provincie ondernemen om er zorg voor te dragen dat een gemeente – als deze nog niet beschikt over een erfgoedregister – overgaat tot het opstellen van een dergelijk register?

Antwoord 2:

Nee, provinciale of landelijke regelgeving verplicht gemeenten niet tot het beschikken over een gemeentelijk erfgoedregister.

Vraag 3:
in- en uitschrijven

Met enige regelmaat verschijnen in het Provinciaal Blad van de provincie Noord-Holland aankondigingen van voorgenomen besluiten tot het in- of uitschrijven van gebouwen of objecten in of uit het Provinciaal Erfgoedregister.

Wie neemt het initiatief tot in- of uitschrijven van een gebouw of object in of uit het Provinciaal Erfgoedregister?

Graag een toelichting op uw antwoord.

Antwoord 3:

GS nemen het initiatief tot in- en uitschrijven van een monument uit het Provinciaal Erfgoedregister. Sinds de herijking van het erfgoedregister gebeurt dit incidenteel en op basis van signalen en draagvlak uit het veld.

Vraag 4:

Welke criteria worden er gehanteerd om een gebouw of object op te nemen in het Provinciaal Erfgoedregister van Noord-Holland?

Wie beoordeelt het 'erfgoed' op deze criteria?

Kent de lijst criteria een waarderingsvolgorde – met andere woorden: hebben de criteria bij het nemen van een besluit gelijk gewicht? Wie bepaalt dan deze volgorde?

Antwoord 4:

Als criteria onderscheiden wij de situationele waarden en de objectwaarden. De situationele waarde wordt bepaald door de ligging binnen één of meerdere provinciale structuren, zoals beschreven in de Leidraad Landschap en Cultuurhistorie 2018. De objectwaarden zijn:

1. Cultuurhistorische waarde;
2. Architectuurhistorische waarde;
3. Gaafheid;
4. Zeldzaamheid.

De criteria hebben gelijk gewicht en kunnen niet afzonderlijk van elkaar worden gehanteerd. De volgorde is naar voorbeeld van het register van rijksmonumenten dat is ondergebracht bij de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed.

Vraag 5:

Welke criteria worden er gehanteerd om een gebouw of object uit te schrijven uit het Provinciaal Erfgoedregister van Noord-Holland?

Antwoord 5:

Hiervoor gelden de criteria:

1. Inschrijving in rijks- of gemeentelijk monumentenregister; wij achten dubbele bescherming niet zinvol.
2. Het niet meer aanwezig zijn van het object na afweging van een zwaarwegend openbaar belang zoals de water- of de verkeersveiligheid.
3. Het niet meer restaurabel zijn na bijvoorbeeld brand of natuurgeweld.

Vraag 6:

Wie beoordeelt een gebouw of object op de gehanteerde criteria, en welke werkwijze wordt hierbij gevolgd?

Antwoord 6:

De beoordeling is op basis van expertise uit de beleidssector Regionale Economie & Erfgoed en leidt tot een advies aan GS. Daarop volgt een procedure tot plaatsing of uitschrijving met mogelijkheid tot indienen van zienswijzen.

Vraag 7:

Welke verantwoordelijkheden hebben provincie en gemeente in deze procedure?

Antwoord 7:

De provincie is verantwoordelijk voor de gehele procedure. Uiteraard vindt er wel overleg plaats met de gemeente over een eventuele in- of uitschrijving van een monument.

Vraag 8:**relatie eigenaar – provincie**

Het geregistreerde monument is – zeker als het een gebouw of object betreft – meestal geen eigendom van de provincie.

Welke verplichtingen gaan partijen aan wanneer er sprake is van inschrijving van een erfgoed in het Provinciaal Erfgoedregister?

En: wie houdt toezicht op het onderhouden van deze verplichtingen?

Antwoord 8:

De eigenaar van het monument is verplicht te handelen conform de richtlijnen uit de Omgevingsverordening Noord-Holland 2020. De gemeente is bevoegd gezag voor alle monumenten binnen de gemeentegrenzen en houdt toezicht op het onderhouden van deze verplichtingen. De provincie spant zich in om de eigenaar te ondersteunen met provinciale subsidies en laagrentedragende financiering voor instandhouding en verduurzaming van het monument.

Vraag 9:

Welke voor- en nadelen kan een gemeente – als eigenaar van een ‘erfgoed’ hebben van plaatsing van het erfgoed in het Provinciaal Erfgoedregister?

Graag een toelichting op het antwoord.

Antwoord 9:

Als eigenaar van een provinciaal monument geniet de gemeente de status van deze classificatie. Daarnaast kan een gemeente ook gebruik maken van de bij de status van provinciaal monument behorende provinciale subsidiëring voor restauratie en onderhoud. Als nadeel zou kunnen worden gezien dat er altijd advies aan de provincie moet worden gevraagd bij voorgenomen wijzigingen aan het gemeentelijk eigendom.

Vraag 10:**specifieke vragen over enkele objecten**

In het Provinciaal Blad¹ is het voornemen aangekondigd tot het uitschrijven van:

- Gemaal van de polder Schellinkhout, even buiten de kern van Schellinkhout in de gemeente Drechterland;
- Inwateringssluis De Spuiter, nabij Venhuizen in de gemeente Drechterland uit het Provinciaal Erfgoedregister van Noord-Holland.

Wat heeft GS ertoe doen besluiten om beide waterwerken uit te gaan schrijven uit het register?

Wie heeft hiertoe het initiatief genomen?

Graag een toelichting op uw antwoord.

Antwoord 10:

Bij de momenteel lopende actualisering van redengevende omschrijvingen is gebleken, dat het gemaal van de polder Schellinkhout reeds in 1998 tot rijksmonument is aangewezen en dat de inwateringssluis als gevolg van de dijkversterkingswerkzaamheden verloren is gegaan. Zoals wij bij antwoord 5 reeds aangaven is aanwijzing tot rijksmonument reden tot uitschrijving uit ons register. De uitschrijving is derhalve het herstel van een omissie uit 1998. De uitschrijving van de sluis is het gevolg van het niet meer aanwezig zijn van het monument ten gevolge van een zwaarwegend openbaar belang (zie antwoord 5).

¹ Provinciaal Blad – officiële uitgave van de provincie Noord-Holland – nr. 3336 – 30 april 2021

Vraag 11:

Welke gevolgen heeft uitschrijving van beide waterwerken voor de status, voor het onderhoud en voor de bereikbaarheid/toegankelijkheid van de objecten?

Antwoord 11:

Het gemaal van de polder Schellinkhout is opgewaardeerd als rijksmonument. Het geniet daarmee de status van nationaal belang en komt daarmee voor het onderhoud in aanmerking voor Subsidieregeling Instandhouding Monumenten (SIM). De uitschrijving heeft geen gevolgen voor de bereikbaarheid van het monument. Het verwijderen van de monumentale sluis ten bate van de dijkversterking is zorgvuldig gebeurd en onder archeologisch toezicht ([Spuiter \(oosterleek.biz\)](https://spuiter.oosterleek.biz)).

Vraag 12:

Welke gevolgen heeft de uitschrijving van deze waterwerken voor de gemeente Drechterland?

Antwoord 12:

Voor wat betreft het gemaal van de polder Schellinkhout is er alleen een statuswijziging gekomen van provinciaal naar rijksmonument en bij omgevingsvergunningen zal overleg plaatsvinden met het Rijk en niet met de provincie. Er is een nieuwe uitwateringssluits aangelegd.

Vraag 13:

In een andere editie van het Provinciaal Blad² wordt melding gemaakt van de voorgenomen inschrijving van het oude stationsgebouw van Benningbroek, gemeente Medemblik.

Wie heeft hiertoe het initiatief genomen, en volgens welke criteria?

Antwoord 13:

Wij hebben hiertoe het initiatief genomen op basis van de onder 4 genoemde criteria. Directe aanleiding is het aanjagen van een herbestemmingsopgave ten bate van publieke toegankelijkheid, hetgeen speerpunt is van het provinciaal monumentenbeleid. Het station zal na restauratie de oorspronkelijke functie binnen de museum tramlijn Hoorn-Medemblik weer terugkrijgen.

Vraag 14:

Welke (financiële) gevolgen heeft inschrijving van het oude stationsgebouw in Benningbroek voor de gemeente Medemblik?

Antwoord 14:

De gemeente zal het eigendom van het stationsgebouw overdragen aan de museumtramlijn Hoorn-Medemblik en zal daarmee op beheer- en onderhoudskosten besparen. Het gebouw wordt na inschrijving gerestaureerd en onderhouden met provinciale subsidie als bijdrage in het tekort.

Vraag 15:

Welke voordelen heeft de inschrijving van 'Station Benningbroek' in het Provinciaal Erfgoedregister voor het gebouw zelf, maar ook voor bezoekers en voor de gemeente Medemblik?

Antwoord 15:

Het gebouw, dat lange tijd als woning werd gebruikt, wordt in oude luister hersteld en krijgt opnieuw een publieksfunctie. Dat versterkt het verhaal van de museumtramlijn en vergroot de toeristische waarde van deze belangrijke Noord-Hollandse attractie.

² Provinciaal Blad – officiële uitgave van de provincie Noord-Holland – nr. 3331 – 30 april 2021